

La revista *Eivissa*: del paper a la xarxa

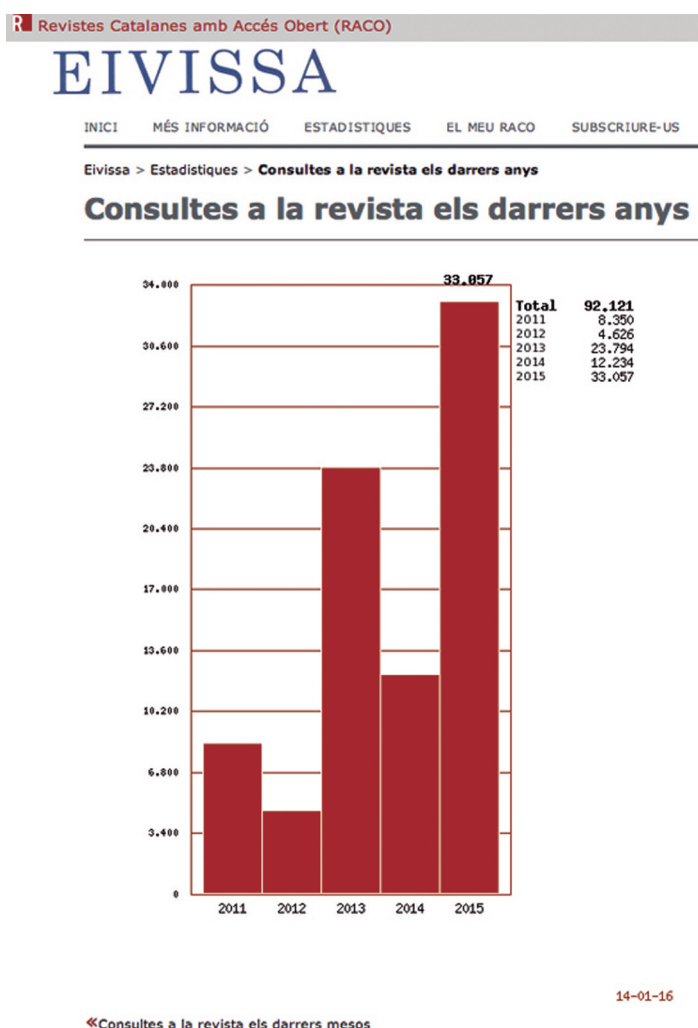
per Enric Ribes i Marí

L'any 1972 apareixia el número 1 de la tercera època de la revista *Eivissa*. D'aleshores ençà han passat 44 anys i se n'han publicat 60 números, amb més de 2.400 pàgines –pràcticament sense publicitat– dedicades a la cultura d'Eivissa i –malgrat que el nom pugui semblar restrictiu– de Formentera: literatura, història, arqueologia, botànica, zoologia, etnografia, lingüística... tot allò que té relació, d'una manera o l'altra, amb les nostres illes, ha tenguut cabuda a la revista, bé des d'un caire divulgatiu, bé des del creatiu o d'erudició, però sempre amb rigor i procurant fer un producte de qualitat.

Quan aparegué el número 1 de la revista, la publicació encara era un producte totalment artesanal: des dels originals (normalment mecanografiats) a la correcció de les gal·lerades, passant per la composició (encara amb les peces de tipografia de plom que s'havien d'anar col·locant al seu lloc en una caixa). En aquests 44 anys la societat ha canviat considerablement: han aparegut les màquines d'escriure elèctriques, substituïdes aviat pels ordinadors; les impremtes han modernitzat el sistema d'edició, i, sobretot, des de la dècada dels 90 del segle passat, s'ha popularitzat internet.

Quan la revista *Eivissa* iniciava la seua tercera època, el 1972, se'n feia un tiratge de 1.000 exemplars, si fa no fa com ara. Tanmateix, els canvis socials també tenen altres conseqüències: l'aparició d'internet, amb la possibilitat de consultar en línia els continguts de les publicacions escrites, ha condicionat de manera molt important la difusió de

En el gràfic, les consultes que ha rebut la revista *Eivissa* en els darrers cinc anys (2011-2015), segons el portal de Revistes Catalanes d'Accés Obert (RACO).

totes les publicacions en paper, pràcticament sense excepció. Si fa uns anys l'OJD controlava la difusió de la premsa escrita, sobretot a partir del tiratge, els darrers anys del segle passat i els primers d'aquest han estat testimonis de la crisi dels tiratges d'impressió i del naixement d'una nova casta de difusió: la digital. Tots els diaris, sense excepció, siguin locals, estatals o internacionals,

han vist com entrava en crisi la venda d'exemplars en paper i han hagut d'orientar-se comercialment cap a la venda de publicitat i de continguts en línia, mitjançant la subscripció.

Aquests canvis havien d'afectar, sens dubte, la revista *Eivissa*, que, tot i que manté els tiratges inicials, ha vist reduïdes dràsticament les vendes al públic, bé que cal matisar

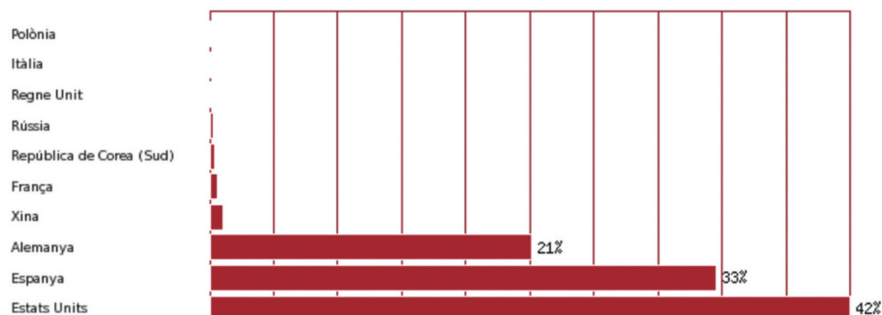
que, des de ja fa uns anys, tots els socis de l'Institut d'Estudis Eivissencs –la massa crítica que, almenys en teoria, pot estar més interessada pels continguts de la revista– reben la publicació gratuïtament al seu domicili, juntament amb *El Pitíus*.

Aquests canvis, que aparentment són tan negatius, tenen, però, una contrapartida. Els socis de l'Institut –fins i tot els directius– poden arribar a dubtar de la utilitat de la revista, atesa la disminució de vendes, però hi ha unes noves dades, de les quals just ara en començam a disposar, que apunten noves tendències.

L'any 2009 l'Institut d'Estudis Eivissencs acordà amb l'Institut Ramon Muntaner posar els continguts de la revista *Eivissa* a disposició del gran públic, gratuïtament, mitjançant el portal RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert). Una de les utilitats que ofereix aquest portal d'internet és la de controlar les consultes que es fan a cada article i a cada publicació. Cal entendre que es considera una consulta quan s'ha obert l'article sencer o quan se'n fa una descàrrega. Doncs bé, les xifres són impressionants: el nombre de consultes que s'han fet a la revista és el següent: 2010, 10.060 consultes; 2011, 8.350 consultes; 2012, 4.626 consultes; 2013, 23.794 consultes; 2014, 12.234 consultes; i 2015, 33.057 consultes. En conjunt en els anys que van de 2010 a 2015, un total de 92.121 consultes, amb una mitjana de 15.353 consultes per any. Aquestes xifres, només possibles gràcies a les noves tecnologies digitals, deixen molt enrere qualsevol difusió que s'hagués pogut obtenir només amb paper, fins i tot per moltes biblioteques que contribuïssin a la difusió de la revista. A l'hora de valorar la importància de la publicació, doncs, ara ja no podem usar únicament la xifra de vendes, necessàriament baixa i amb tendència a la disminució, sinó que caldrà posar-se al dia i, en el futur –un futur que no pot ser gaire llunyà– pensar en noves vies de difusió i també –per què no?– de finança-

[Inici](#) > [Participants](#) > [Estadístiques](#) > **[Consultes a les revistes per país](#)**

Consultes a les revistes per país

Institut Ramon Muntaner

En el gràfic superior es pot observar de quins països procedeixen les consultes a la revista *Eivissa*. Crida l'atenció, especialment, l'interès que desperta la publicació als Estats Units i a Alemanya. A baix, un dels articles més consultats, "Mariners i corsaris de les Pitiüses", de Joan Planells Ripoll, amb 949 consultes, publicat al número 39 de la revista, el 2002.

ment. El que resulta evident és que la revista gaudeix de prestigi i els seus continguts són consultats àmpliament i extensament arreu del món, gràcies, en aquest cas, a una única plataforma digital.

Cal remarcar que pràcticament cada any algun dels articles de la revista forma part dels 30 articles més consultats d'entre totes les publicacions de RACO: el cors, les cançons infantils, els déus púnics, els noms dels peixos... són alguns dels temes objecte de més atenció per part dels investigadors que consulten *Eivissa*.

Curiosament, i contràriament al que es podria pensar, el país on la

revista desperta més interès no és Espanya, amb un 33 % de consultes, sinó els Estats Units, d'on procedeixen un 42 % de les consultes. El tercer país és Alemanya, amb un 21 %. El 4 % restant de consultes es reparteix entre diversos països: la Xina, França, Corea del Sud, Rússia, Regne Unit, Itàlia i Polònia.

A la vista de les dades, sembla clar que el futur de la revista, amb paper o sense, passa per la xarxa, per aprofitar les noves tecnologies per a la difusió dels continguts. Caldrà, però, concretar el com i el quan convindrà fer-ho.

ENRIC RIBES I MARÍ, CODIRECTOR ■